

SAMOBORSKE

Br. 16

God. IV.

Samobor, 15. kolovoza 1955.

List izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu. — Cijena pojedini-
nom broju 10 Din. — Tromjesečna pretplata 60 Din.,
polugodišnja 120 Din. — Tekući račun kod filijale Na-
rodne banke u Samoboru broj 415-T-88. — Glavni i
odgovorni urednik Stanko Vugrinec, Starogradska 55.
Tiskara „Prosvjeta“ Samobor.

NOVINE

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA GRADA I KOTARA SAMOBOR

Problemi kojima se bave sindikalne organizacije

Na teritoriju našega kotara zaposleno je blizu 5.000 radnika i službenika. Oni su organizirani u 35 sindikalnih podružnica, gdje rješavaju razne probleme iz radničkog samoupravljanja, tarifne politike, radnih odnosa, socijal. osiguranja, zdravstvene i higijensko-tehničke zaštite, ekonomskog i stručnog obrazovanja, kulturno-prosvjetnog rada, sportskog i zabavnog života i t. d. U radničke savjete birano je 380 članova, tako da je svaki osmi uposlen u privredi direktno uključen u upravljanje poduzećem.

Istina je, nisu svi članovi radničkih savjeta aktivni u vođenju politike poduzeća. Manji broj članova radničkih savjeta tek tu i tamo kažu koju riječ. Glavni razlog je taj, što radnici premalo poznaju ekonomske zakone, pa se radi toga ustručavaju dati prijedloge. Ima slučajeva, da direktori ili neki drugi iz rukovodstva nemaju strpljenja da ljudima pažljivo objasne pojedine probleme, već prianu i nezgodnim tonom objašnjavanju, ljudima oduzmu volju da stavljaju svoje primjedbe. Ovakvih slučajeva imamo malo, ali se oni još uvijek događaju. Da to spriječimo, sindikat treba da se bori za podizanje političke svijesti radnika, a pojedine rukovodioce poduzeća nauči, da nisu baš oni najpametniji. Neki puta se događa, da radnički savjeti donasaju zaključke s kojima nastoje za poduzeće izvući što više koristi, a da se kod tih zaključaka nije pazilo da li su oni u suglasnosti s našim privrednim propisima. To je dokaz, kako je jako korjenje pustilo radničko samoupravljanje, a sindikalne organizacije su u najpovoljnijoj situaciji, da dobru želju radničkih savjeta za napredak poduzeća kanaliziraju pravilnim putem. Tako će se izbjeći nepravilni zaključci, i privredni kriminal će se smanjiti.

Sindikalne organizacije se isto tako bore protiv opasnosti koja se u posljednje vrijeme pojavila, a ta je, da se neki radnički savjeti odvajaju od svoga radnog kolektiva. Ta se opasna izolacija sprečava putem kontrole radnog kolektiva pred kojim radnički savjet polaže račun o svom radu.

Radi bržeg osposobljavanja radnika za samoupravljanje, osnovano je Radničko sveučilište, koje je organiziralo seminare po poduzećima. Te seminare je pohađalo 96 radnika. U održavanju ovakvih tečajeva nismo imali do sada iskustva, ali su ipak ovogodišnji rezultati bili zadovoljavajući.

Drugi tečaj je bio organiziran za aktiviste Saveza komunista i sindikata, a trajao je 3 mjeseca. U poduzećima je ujedno održavano niz prigodnih predavanja, te raznih stručnih tečajeva za sticanje kvalifikacija. Održani su tečajevi stranih jezika, zdravstveni tečajevi i t. d.

U poduzećima postoji 16 biblioteka s 2.830 knjiga. Tamo radi 1 kulturno-umjetničko društvo i 3 kulturno-umjetničke grupe s 8 sekcija. — Na fiskulturnom polju sindikalne podružnice priređuju takmičenja na svoju inicijativu, ili preko organizacije Radničkih sportskih igara.

Broj ljudi kojima je otkazivan radni odnos, je manji nego prijašnjih godina. U posljednju godinu od Vijeća je zatražena suglasnost za otkaz 117 radnika i službenika. Veći broj radnika je otpustilo poduzeće »Tempo« radi smanjenja poslovanja. Jedan dio žalbi zbog otkaza rješavan je kod Vijeća kotarske arbitraže.

Način otkazivanja se nešto popravio u odnosu na prijašnje godine, radi strožijeg kriterija Vijeća i Vijeća kotarske arbitraže, te redovne intervencije Inspekcije rada.

U posljednje vrijeme česta je pojava, da se radnici otpuštaju po disciplinskoj kazni otpustom, a da se nije pokušalo na njih utjecati nekom popravnom mjerom. To je ozbiljan problem, jer se dogodilo, da su ostali bez posla ljudi, koji ništa ne posjeduju. Takvim ljudima prijete opasnost, da propadnu i da postanu kriminalci.

Mnoge griješke iz radnih odnosa prave se radi toga, što je našim rukovodiocima u poduzećima veliki problem radno zakonodavstvo. Istina je, da su ti propisi vrlo komplicirani, jer se kroz niz godina stalno nadopunjavaju. Ali u tome ima često puta nehaja i nesposobnosti od strane pojedinih rukovodećih službenika, jer oni ne nađu za shodno, da prouče propise iako su zato plaćeni.

Kod zaposlivanja vidi se, da se muška radna snaga traži više nego se za posao prijavljuje. Višak muške radne snage javlja se jedino zimi, kada prestanu sezonski radovi. Kod ženske radne snage situacija je drugačija. Njihov pritisak se osjeća stalno u svim mjesecima, naročito radnica koje još nisu radile. U posljednje vrijeme, veći

broj radnica su zaposlile Tvornica čarapa i »Elektron«.

Stanje higijensko tehničke zaštite popravilo se nešto u prošloj godini. Ukupan postotak oboljelih bio je u 1953. god. 4.3%, dok je prošle godine iznosio 3.13%. U prošloj godini bilo je preko 200 nesretnih slučajeva pri radu, zbog kojih je bilo izgubljeno 1.727 radnih dana. Iz ovoga se vidi, da je potrebno posvetiti veću pažnju pravilnoj primjeni zaštitnih naprava na strojevima, kao i upotrebi ličnih zaštitnih sredstava pri radu.

Mnogi radnici nerado upotrebljavaju zaštitne naprave, pa radi toga dolazi do nepotrebnih ozljeda. Naša poduzeća su prošle godine planirala ukupno 3.600.000 dinara za nabavu sredstava iz higijensko tehničke zaštite, ali to nije ništa prema potrebama.

Kod izrade tarifnih pravilnika su sindikalne organizacije aktivno sudjele. — Na prijedlog sindikata je prihvaćeno, da satnice ne budu niže od 30 dinara.

Tako se satnice radnika kreću od 30 do 80 dinara po satu. Plaće službenika uključivši čuvare i čistače se kreću od 6.500 do 12.000 dinara, rukovodećem osoblju od 11.000 do 18.800 dinara, a direktorima od 14.000 do 19.300 dinara. Prema tome, nema većeg raspona od 1 naprama 3.

U ovom članku nisu iznijeti svi problemi s kojima se bave sindikalne organizacije, jer u kratko nije moguće iznijeti sve o radu jedne organizacije koja sudjeluje u svim akcijama koje se provode u našoj zemlji.

Proširenje društvene kontrole u trgovini

Kod sprovođenja propisa o trgovini u toku 1954. god. osnovan je na području našeg kotara veći broj samostalnih trgovačkih radnja i manjih poduzeća u cilju, da se ukloni monopolizam, i da se stvori zdrava podloga za međusobnu utakmicu. Decentralizacijom i usitnjavanjem trgovačke mreže, umanjena je mogućnost društvene kontrole za sprečavanje zloupotreba.

Uočavajući to kao problem, Savezno izvršno vijeće je nedavno izmijenilo raniju Uredbu o trgovačkoj djelatnosti trgovačkih radnja i poduzeća. — Značajna novost koju donosi ovaj propis je uvođenje institucije savjeta potrošača kao organa društvene kontrole. Uvođenje ovih organa nije obavezno, već fakultativne naravi. O tome, da li će se savjeti uvesti za pojedino poduzeće odnosno radnju, odlučuje Narodni odbor općine. Ako to uvođenje zahtijeva radni kolektiv poduzeća ili radnje, Narodni odbor općine obavezan je, da donese odluku o osnivanju savjeta potrošača. Savjet potrošača može se osnovati za jedno trgovačko poduzeće odnosno radnju, ili za više poduzeća i radnja.

Savjeti potrošača nadležni su: da daju suglasnost na zaključke organa trgovačkih poduzeća ili radnja o upotrebi rezervnog fonda, o raspolaganju osnovnim sredstvi-

ma, o utrošku sredstava za investicije, o traženju investicionog kredita i o izmjenama pravila poduzeća. Savjet kontrolira poslovne knjige, poslovne prostorije i robu, a o primjerenim nepravilnostima obavještava nadležne organe.

Za osnivanje savjeta potrošača u našoj trgovačkoj mreži, trebalo bi da se pred organa vlasti, angažira i SSRN-a.

Iskustva u tome nemamo, ali bi ipak s provođenjem toga društveno korisnog zadatka trebalo otpočeti. Možda bi bilo uputno, da općinski odbor SSRN-e ovo razmotri na svojoj sjednici, i to čim prije. 7a članove savjeta potrošača trebalo bi birati građane koji po svojim moralno-političkim i stručnim kvalitetama daju garanciju, da će svojim radom i aktivnošću savjesno obavljati povjerenu im dužnost. — Moglo bi se uzeti kao pravilo, da savjet potrošača u pojedinom poduzeću odnosno radnji sačinjavaju najmanje 3 osobe, a da ih se ne postavlja više od jedne četvrtine članova radničkog savjeta.

Angažiranjem potrošača, koji će pomoći rad organa radničkog samoupravljanja u trgovini, proširujemo neophodno nužnu društvenu kontrolu u ovoj grani privrede.

I. Barišić

RAZVOJ ZDRAVSTVENE SLUŽBE U SAMOBORU

DOM NARODNOG ZDRAVLJA U SAMOBORU

U broju 7.—8. časopisa za pitanja organizacije zdravstvene službe »Narodno zdravlje«, odštampana je studija dra. Alberta Georgijevića, o razvoju zdravstvene službe u samoborskom kotaru. U toj, nadasve zanimivoj radnji podijeljenoj na poglavlja, obrađen je geografski položaj kotara Samobor. U njoj se govori o broju stanovnika, klimatskim uslovima, najvišoj i najnižoj nadmorskoj visini, i o gustoći stanovništva u pojedinim predjelima kotara. Iz te radnje se vidi, da imademo u gorovitim predjelima ispod 50 stanovnika dok u nizinskim područjima i preko 200 na 1 km².

U drugom poglavlju govori o historiji Samobora, po kojoj je Samobor nastavak predhistorijski nastanjenog područja, o čemu govore pronađeni ostaci neolitskih predmeta u dolinama gorskih rječica. Do prodiranja Rimljana u ovim krajevima obitavalo je snažno ilirsko pleme Japodi čijim imenom je još i danas obilježen najviši vrh Samoborskog gorja Japetić. To pleme imalo je i svoj novac t. zv. »Samoborci«, kovan po uzoru na kartaški, koji u svjetloskoj numizmatici predstavlja pojam za sebe.

Pisac dalje navodi, da se ime Samobor spominje u povelji Bele IV. 1242. g. kojom Bela potvrđuje Samoboru privilegije dobivene još ranije od njegova oca kralja Kolomana. Najzanimljiviji dio te studije je svakako onaj dio, kome je zapravo ta studija i namijenjena t. j. »razvoj zdravstva i zdravstvenih prilika u Samoboru do 1945. i razvoj zdravstvene službe od 1945. do danas«.

Iz toga dijela vidljivo je, da je zdravstvena služba u Samoboru u svojoj razvojnoj fazi prošla sve pojedinosti primjenom primitivnog narodnog liječenja kojim su se bavili fratri i brijači, pa do školanih liječnika. — Kao prvi školani liječnik spominje se dr. Karlo Oberster u Rudama, pa dr. Milan Bišćan, dr. Mijo Juratović i dr. Nagli uspon zdravstvene službe u Samoboru počima od 1945. (dotle je nije ni bilo osim privatne prakse) i nakon 10 godina dostiže stupanj uzornog DNZ, koga su posjetili mnogi medicinski kapaciteti iz mnogih država kugle zemaljske.

Statistički podaci kojima se služi pisac jasno govore, kako je moguće s malo sredstava i mnogo inicijative i organizacione sposobnosti učiniti mnogo, i podići zdravstvenu službu na zaista zavidan nivo.

Ta studija je značajan prilog za upoznavanje dalje prošlosti Samobora i u svojih 8 štampanih stranica govori o mnogome, što velik broj Samoboraca i ne zna.

Nažalost, mnogi ne će imati prilike, da se tim radom dra. Georgijevića upoznaju, a u ovom kratkom prikazu nije moguće ni djelomično obuhvatiti taj značajan rad. — Na kraju pisac spomenute studije iz čiste skromnosti ne govori o sebi kao čovjeku i liječniku, koga pripada zasluga za taj nagli uspon zdravstvene službe u Samoboru i savršenu organizaciju DNZ pa ovo nekoliko redaka neka mu bude skroman znak priznanja.

MaBo

GRAĐEVNA DJELATNOST U SAMOBORU

GRADIMO GIMNAZIJU

Pod tim naslovom, gotovo u svakom broju našega lista, obavještava se građanstvo o gradnji gimnazije — jednom važnom objektu, čijom izgradnjom se rješava jedno veliko pitanje, koje muči godinama kako roditelje, tako i Narodnu vlast, a i same đake, kojima je sigurno bilo najteže ono naporno putovanje vlakom u Zagreb, a koje se štetno odrazilo na svladavanje gradiva. U ovoj akciji oko izgradnje gimnazije angažirana je gotovo svaka kuća, svaki radnik i službenik bez obzira, da li ima nekoga za školanje ili ne, svojim doprinosom bilo u novcu ili naravi.

Baš zbog te masovnosti zainteresiranih za gimnaziju, samo građenje s te strane nema nikakve zapreke, pa unatoč toga gradnja sporo napreduje uslijed svakodnevnih kiša, zbog čega se dnevno i po nekoliko puta prekida radom. Ta okolnost utječe na vrijeme dovršenja zgrade, ali unatoč toga već se naziru konture buduće velike, lijepe i moderne zgrade.

Potraje li desetak dana lijepo vrijeme rasti će gradnja kao gljiva, i onima, koji nisu vjerovali u ostvarenje te lijepe zamisli, splasnut će veselje, kako su oni pronicljivi i dalekovidni, i da ovakvi utopiistički planovi nemaju realne podloge. Danas već neki obilaze gradnju, klimaju glavama i u sebi šapuću: »ko bi to rekeli«.

Naš narod svojim radnim elanom stvorio je i veće stvari i nema nikakve sumnje, da će ovaj objekt skoro biti priveden svojoj namjeni bez obzira, na stihiju, koja momentano koči napredovanje radova. —

Treba istaći i naše zemljake Hrvate u Americi, koji su pokazali interes za tu gradnju i svojom inicijativom počeli s prikupljanjem priloga i time dokazali, da vole svoj stari kraj, da visoko cijene napore svoje braće u domovini i da im žele po-

Zadaci Poljoprivredne stanice

Već dulje vremena ukazivala se potreba za osnivanjem jedne ustanove, koja bi rukovodila radom u poljoprivrednoj proizvodnji na području kotara.

Tako je osnovana poljoprivredna sta-

moći u naporima za bolju sutrašnjicu. — Ovim putem im se zahvaljujemo na toj lijepoj, bratskoj i plemenitoj gesti. MB

GRADNJA ZGRADE ZAVODA ZA SOCIJALNO OSIGURANJE

Građevinski radovi na izgradnji zgrade Zavoda za socijalno osiguranje lijepo napreduje i već se podiže prvi kat. Izgradnjom toga objekta bit će riješeno pitanje uredskih prostorija, a uz to i nekoliko stanova.

Sadašnji smještaj ureda ZSO ne odgovara svojoj svrsi nešto zbog udaljenosti od Doma narodnog zdravlja, a drugo zbog nedovoljnog prostora zgrade u kojoj su uredi smješteni, pa će dovršenjem toga objekta biti i ta pitanja skinuta s dnevnog reda. Mb.

DOVRŠENA ZGRADA »DJEČJEG VRTIČA«

Smještaj škole za predškolski odgoj »Dječji vrtić«, bilo je goruče pitanje i privremeno je riješeno tako, da je smješten u Narodni dom. Međutim tu nisu bili svi potrebni uvjeti za pravilno odvijanje nastave zbog pomanjkanja najnužnijih prostorija i prostora za igralište, pa mogućnosti, da djeca kad je lijepo vrijeme, izvode nastavu na zraku i suncu.

Razumijevanjem Narodnih vlasti to pitanje je skinuto s dnevnog reda. Narodni odbor gradske općine na čelu s drugom predsjednikom Šoićem, izgradio je potpuno novi objekt za »Dječji vrtić«, na najidealnijem mjestu usred parka i time je riješeno pitanje modernih prostorija, zraka i sunca, jer je za potrebe nastave ostavljen na raspoloženje školi i čitavi park. — 15. VIII. bit će otvorenje te lijepe i korisne ustanove. Mb.

nica, kao glavni nosilac provođanja zadataka u cilju unapređenja cjelokupne poljoprivredne proizvodnje. Zadatak je stanice, da propagira sve napredne metode rada putem demonstracionih pokusa u ratarstvu,

stočarstvu, voćarstvu i vinogradarstvu, da organizira borbu protiv biljnih bolesti i štetočina, da organizira nabavu odgovarajućih pasmina stoke, da ostvari veću proizvodnju krmnog bilja, te poboljšanje proizvodnje sijena na livadama uz primjenu umjetnih gnojiva i melioracija, da pomogne na unapređenju poljoprivrede s postojećim združnim organizacijama, da pripremi gošpodarske tečajeve i predavanja iz pojedinih grana poljoprivredne proizvodnje it.d.

Stanicom će rukovoditi upravitelj, a sam rad stanice je podijeljen po referadama za ratarstvo, stočarstvo i zaštitu bilja.

U ratarskoj proizvodnji, poljoprivredna stanica je izvršila mnoge pokuse s upotrebom umjetnih gnojiva na prirodnim livadama, na žitaricama i okopavinama. Dosađajni rezultati su vrlo dobri.

Provodi se akcija suzbijanja krumpirove zlatice, i prvi napad t. j. prva generacija je uspješno suzbijena. Tu je potrebno napomenuti, da treba s istim elanom pristupiti suzbijanju i druge generacije te poduzeti sve mjere da se uništi, jer ćemo time spriječiti napad krumpirove zlatice u slijedećoj godini.

Pokusi sa herbicidima za uništavanje korova u žitaricama, koji su izvršeni na nekoliko mjesta, privukli su pažnju mnogih poljoprivrednika. Na ekonomiji Poljoprivredne zadruge Samobor, izvršeni su pokusi s heterozisom i s koncentriranim umjetnim gnojivima.

Provođenje svih zadataka vrši se združnim putem, jer su svi putovi za unapređenje poljoprivrede jasno ucrtani preko poljoprivrednih zadruga i stanice. Ona će imati nesumnjivo najbolji utjecaj na povećanje poljoprivrede, jer će biti u neprekidnom dodiru s organizacijama proizvođača i jer će preko svojih stručnjaka-agronoma moći solidno intervenirati u svakom slučaju. D. R.

Vijesti

UPIS U RADNIČKU GIMNAZIJU

Radnička gimnazija započet će radom 5. rujna. Zato je potrebno, da do 24. kolovoza sva poduzeća i ustanove dostave popis kandidata Narodnoj osmogodišnjoj školi s naznakom razreda u koji bi prijavljeni polazili. — Da bi Radnička gimnazija mogla započeti radom, potrebno je, da bude upisano u svaki razred najmanje 50% radnika i službenika.

Ako se prijavi dovoljan broj radnika i službenika, uprava škole će obavijestiti poduzeća i ustanove o točnom datumu upisa.

Kotarsko sindikalno vijeće poziva sve sindikalne organizacije, da učine sve, kako bi se u Radničku gimnaziju upisalo što više radnika.

UPOZORENJE POLJOPRIVREDNICIMA

Upozoruju se poljoprivrednici, da obrate pažnju na krumpirišta koja su zaražena krumpirovom zlaticom, jer se tokom ovo mjeseca pojavljuje druga generacija kornjaša. Ova generacija kornjaša nastavlja uništavanjem ovogodišnjeg krumpira, a još veću opasnost predstavlja za slijedeću godinu.

UPISI U GRADSKU GLAZBU

Upisi u gradsku glazbu vršit će se zaključno s 1. IX. 1955. pa se pozivaju omladinci, koji se žele upisati, da to učine do navedenog roka.

Sve informacije dobiju se kod kapelnika Milivoja Jožinca, u prostorijama gradske glazbe.

GRAĐEVNA DJELATNOST

Narodnoj banci u Samoboru, podnešeno je mnogo molbi za podjelu zajma za izgradnju kuća. Molitelji su redom radnici i službenici, koji uz jedan dio svoga kapitala žele izgraditi svoj krov nad glavom. Gotovo u svim slučajevima NB podjeljuje zajam i na taj način podupire stambenu izgradnju i prema tome utječe na ublaženje nestašice stambenog prostora. M.

PROSVJETA I KULTURA

JEDNA REVOLUCIONARNA ZBIRKA PJESAMA

Kosta Racin: „BELI MUGRI“

(ŠTAMPANO U SAMOBORU 1939. GOD.)

Mladi makedonski revolucionar Kosta Racin štampao je 1939. god. u tiskari Dragutina Špulera u Samoboru prvu zbirku pjesama na makedonskom jeziku »Beli mugri«. Ovo značajno djelo, koje obuhvaća 12. pjesama, veliki je doprinos savremenoj jugoslavenskoj literaturi i početak stvaranja nacionalne makedonske književnosti.

O tome, kako je došlo do štampanja zbirke »Beli mugri« priča nam Dragutin Špuler niz zanimivih pojedinosti.

— U ljeto 1939. godine posjetili su moju tiskaru dvojica mladih ljudi, od kojih je jedan bio crnomanjast. Dogovorili smo se oko štampanja zbirke »Beli mugri«. Ja sam korekturu nosio u Zagreb, mislim u bivšu Mošinskijevu ulicu.

Prema dogovoru štampara i izdavača, naklada je dovršena jedne subote i istoga dana u 14 sati vlakom poslana u Zagreb,

gdje su je dočekali njeni izdavači i odmah raspačali. Nekako u isto vrijeme, kada je naklada poslana u Zagreb, poslani su obavezni primjerci Sreskom poglavarstvu u Samoboru.

Bila je subota i činovnici su se spremali kući, tako da se na poslone otiske iz štamparije nisu ni osvrnuli, a kamo li da im posvete veću pažnju.

U Zagrebu dolazi policiji u ruke zbirka »Beli mugri«, i odmah u ponedjeljak slijedi zabrana raspačavanja. Kod štampara Špulera izvršen je detaljan pretres, ali nije ništa pronađeno, jer su svi primjerci u subotu poslani u Zagreb.

Policija diže uzbunu, cenzura je bijesna, ali uzalud, jer je gotovo cijela naklada otišla tamo, kuda je bila namijenjena. — Nekoliko primjeraka ovog izdanja sačuvano je i u Samoboru. M. Grakalić

PRILOG ZA DISKUSIJU

MARIJAN GRAKALIĆ: SAMOBORSKI TURIZAM

Samobor imade veoma povoljnih uvjeta za razvoj turizma, naročito izletništva. Neposredna blizina polumilijunskog Zagreba, raskošna i bujna priroda, kupališta, ski-jaški tereni, bogata historijska i kulturna baština, daju Samoboru puno pravo da se razvija u tom pravcu.

No, odmah na početku, možemo ustvrditi, da se turizmu u Samoboru posvećuje minimalna pažnja. Briga za njegov razvoj trebala bi u buduće biti prioritetnijeg značenja.

Turizam i ugostiteljstvo imali su tokom 1954. god. promet od 82.000.000 dinara, prema statistici narodnih vlasti. Slobodno kažemo, da je on bio daleko veći, ako uračunamo i prodaju »preko puta«.

Najveći dolazak turista u Samobor i njegovu okolicu pada u mjesecima srpnju, kolovozu i rujnu. Često su naše samoborske ulice ispunjene dugim kolonama posjetilaca, uglavnom Zagrepčana.

Privlačne su točke u Samoborskom gorju: Japetić (871 m), Oštrc (753 m), Plješivica (780 m), Stojdraga (520 m) i Okić (495 m). Po njima su izgrađeni planinarski domovi: »Šoićeve kuće« pod Lipovcem, Oštrc, Dumić u Smerovišću, Palačnik, »Žitnica« na Japetiću, objekt Mokrice i bezbroj drugih planinarskih i izletničkih točaka.

Objekti u Samoboru i usputnim mjestima prema Sloveniji, služe i kao svratišta turistima za daljnje ture prema Čatežu, Brežicama, Šmarju, kao i drugim izletištima u Sloveniji.

U samom Samoboru, nalazi se niz interesantnih šetališta, kao Anindol, Stražnik, Tepec, Rudarska Draga, Gradišće, Hamor (Dom zagrebačkog ribarskog društva), Giznik i druga.

Privlačne točke su i naša dva kupališta: Šmidhenove toplice i Gradsko kupalište. Široki krug posjetilaca privlači Gradski muzej u Livadićevom dvorcu, arhitektonski izgled nekih zgrada, barokna crkva Sv. Mihalja u Taborcu, kao i nekoliko ruševina zamkova, što su se nekada ponosno dizali nad ovim dolinama, a sada skršeni zubom vremena pokornički dižu svoje gole zidine.

Već početkom ovoga stoljeća, u 1905. godini, pokušava odbor u kojem se nalazio i pokojni književnik Fran Hričić izgraditi u Samoboru hotel i nekoliko ljetnikovaca. Ali to ostaje samo pokušaj, zbog nerazumijevanja tadašnjih vlasti. Nekako u to vrijeme pada veoma pohvalna briga o Hidro-patskom kupalištu (danas Gradsko kupalište), koje je tada bilo savremeno uređeno i primalo mnogo gostiju.

Poslije I. svjetskog rata za razvitak turizma u Samoboru nema nekih značajnijih pokušaja. Istom se 1930. god. osniva »Društvo za promet stranaca«. 10 godina kasnije pred sam rat, dolazi do osnivanja općinskog turističkog odbora.

Poslije Oslobođenja, 6. travnja 1952. g. osniva se u Samoboru »Turističko društvo za poljepšavanje i uređenje Samobora«, koje nam u turističkom pogledu nije dalo većih rezultata.

Analizirajući turizam i mogućnosti lokalnih organa vlasti, Samobor bi se i dalje trebao razvijati u izletnički centar. Za uspješni razvoj u tom pogledu, potrebno je pojeftiniti saobraćaj Zagreb—Samobor, bolje i kulturnije opremiti ugostiteljske objekte, stručan ugostiteljski kadar, osigurati zajam za izgradnju najmanje 10 soba za noćenje, usvojiti proizvodnju bezalkoholnih pića, uspostaviti nedjeljnu autobusnu vezu s Rudama, Lipovcem i Šmidhenovim toplicama, organizirati festivale i druge priredbe, više pisati u štampi o turističkim problemima u Samoboru, kao i poduzimanje niza drugih mjera za poboljšanje i povećanje turizma.

Samobor imade odličnih turističkih perspektiva pa mislimo, da o tome trebaju prodiskutirati zborovi birača, organizacija SSRN i Organi vlasti.

JEFTINO LJETOVANJE NA MORU

Više puta je pisano u dnevnoj štampi, kako ima u manje poznatim mjestima na Jadranu napuštenih ili neiskorištenih kuća. Pred nekoliko dana smo čitali, kako na lijepom otoku Cresu ima veliki broj napuštenih kuća, koje zbog toga što nitko o njima ne vodi brigu propadaju.

Naši radni ljudi vole more, i rado bi tamo iskoristili svoj godišnji odmor, ali mnogima je to samo želja, jer im materijalne prilike to ne dozvoljavaju. Međutim, nešto snalažljivosti i dobre volje, našim bi radnim ljudima mogli omogućiti jeftini godišnji odmor na moru. Zato nam može poslužiti kao primjer sindikalna podružnica »Fotokemike«, koja je na otoku Silbi kupila zgradu od 14 soba za samih 300.000 dinara.

Zgradu će urediti i dotjerati sami članovi. Već sada ima dolje članova podružnice, koji se tamo ugodno odmaraju, a zato troše 200 dinara dnevno. — Zar ne bi i druga naša poduzeća i ustanove mogla poduzeti sličnu akciju sama, ili više poduzeća i ustanova u zajednici?

Netko će prigovoriti, da bi ljetovanje uvijek na istom mjestu ljudima dosadilo.

Ali tome bi se moglo doskočiti, kada bi naša poduzeća i ustanove imala ljetovališta u raznim mjestima, pa bi se radnici i službenici u njima izmjenjivali.

Ovaj dobar primjer »Fotokemike«, treba da bude putokaz svim našim sindikalnim organizacijama i radničkim savjetima da poduzmu sve, kako bi svojim članovima omogućili što udobniji i jeftiniji godišnji odmor.

LOGOROVANJA ĐAKA IZ SOMBORA

Pokraj »Šoićeve kuće« pod Lipovcem logoruju đaci manjinskih škola iz Sombora pod nadzorom svojih nastavnika. Njih oko 70 smještenih u dvadesetak šatora provode bezbrižne dane i prema njihovoj izvaji osjećaju se odlično u tom romantičnom kraju. Nažalost zbog lošeg vremena ne mogu iskoristiti bazen, koji im tamo stoji na raspoloženju.

Kuhaju sami i svi redom su dobili na težini jer se dobro hrane, a uz to prolaze jeftino, jer sami nabavljaju potrebnu hranu. To je već druga grupa iz Sombora, koja na istom mjestu provodi svoj godišnji odmor i po odlasku ove ima doći treća. Mb.

Građani nam pišu . . .

»GLAVNI ZGODITAK«

Nemile se stvari događaju s tim biciklima. Krađe na sve strane. Tako — čujem — nije bila pošteđena ni posljednja zabavna priredba naših vatrogasaca. Namučili se pojedinci s priređivanjem, a kad tamo jednome od njih ukraden je bicikl! »Poštenci« posjetilac zabave nije — izgleda — čekao na rezultate »luke sreće«, nego si je sam pribavio »glavni zgoditak«.

To je žalosno, no u koliko ga se uhvatiti, trebat će ga egzemplarno kazniti, da se oduči sličnih pokušaja, u koliko već nije potpuno ogrezao u tim makinacijama. —ić

SMETIŠTE USRED GRADA

Razumijem, da se smeće izbacilo na ulicu time, da se isto odveze prvom prilikom, ali slučaj iz Livadićeve ulice iza kuće br. 14. je za svaku osudu. — Pred 2 mjeseca ta je kuća popravljana i ostaci zemlje, crijeva i smeća nabacani uz samu kuću i tu čekaju ne znam ko, da ih odveze.

Ne razumijem vlasnika kuće, da bez obzira na okolnost, što njega ne smeta smeće usred grada, trebalo bi ga ipak smetati to, što mu je smeće složeno uz samu kuću i učinilo istu na tom dijelu vlažnom od temelja do krova.

Mislim, da bi mjerodavni taj nehaj trebali kazniti, a smeće odvesti na njegov trošak. M-a.

Sudska kronika

OSUĐEN VARALICA

God. 1953. našao se u Samoboru neki Branko Mutavdžić, tamo negdje iz Stare Drenove, kotara Trsteničkog i počeo je i ovdje svoje već prokušano »poslovanje« s prodajom smederevskog grožđa, kojega dakako nije imao. — Nasjelo mu je nekih 17 Samoboraca davši mu manje i veće kontakte u ukupnom iznosu od 105.000 dinara, ali grožđa nikako ni na urgencije »prokuriste«, kako su zagrebačke novine nazvale jedno, od zainteresiranih.

Pred par dana bilo je kod Okružnog suda u Zagrebu suđenje tome varalici, pa je osuđen na 2 i pol godine strogo zatvora. — Kad su ga pitali, da li će se žaliti, uzeo je »rok za razmišljanje« i rekao, da će se možda i žaliti — onako iz običaja. — Neki od naših oštećenih nešto malo su bili »ulovili« u obliku par desetaka litara vina.

OBAVIJEST

Ovim putem obavještavam sve zainteresirane, da sva dugovanja, koja ima i koja će napraviti u buduće Mira Pejić, ne priznajem kao svoja pa ih prema tome neću ni podmiriti. Prof. Josip Pejić

FILM

Jedan od najpopularnijih romana Aleksandra Dumasa »Grof Monte Christo«, snimljen je u Francuskoj u gevakoloru (u boji) i podijeljen u 2 dijela kao i sam roman. — I. dio »Izdajstvo« prikazivat će se u Samoboru 20., 21. i 22., a II. dio »Osvešta« 23., 24. i 25. kolovoza.

Film je bogat neobičnim i uzbudljivim zbivanjima i građani već sada pokazuju veliki interes za njegovo prikazivanje tim više, kad se zna, da film doživljava u Zagrebu gdje sada igra, priznanje publike.

Nema nikakve sumnje, da će film i u Samoboru doživjeti uspjeh kakav zaslužuje.

Iza toga filma igra »Zasjeda«, film vrtoglavog tempa i akcije pun dramatičnih priča s američkog zapada. — Film igra 27., 28. i 29. kolovoza u kinu »Narodni dom«.

Na koncu mjeseca igra komični film »Državni neprijatelj broj 1.«, pun vedrog humora, koji puna 2 sata nasmijava publiku. — U glavnoj ulozi najbolji filmski komičar Fernandel. M. B.

Razno

NAGLO ZAHLAĐENJE U SAMOBORU

Ni najstariji ljudi ne pamte hladnoću, koja je trajala ovih dana u Samoboru i okolici, a kao posljedica snijega, koji je pao u slovenskim planinama i snizio temperaturu na Planici i do ispod ništice. Pored toga svakodnevni pljuskovi i kiše, mnogo su doprinijeli, da se i u Samoboru bez teže odjeće večerom drhturi od zime. Te kiše su ujedno pogodovale rastu raznog korova, tako, da su kukuruzi upravo obrašteni, a ista je situacija i s ostalim kulturama naročito vinogradima, kojima to vrijeme nikako ne pogoduje. Moglo bi se govoriti o povoljnom utjecaju kiše na rast kukuruza i livada, ali je sada došlo u pitanje, kako spremiti sijeno, koje se suši na nekim mjestima i po mjesec dana i razumije se gubi na kvaliteti. Na nekim mjestima kukuruzi su dosegli visinu i do 3 metra i sad bi im trebalo mnogo sunca, da ispune klipove i dozriju. O dobroj strani tih kiša moglo bi se uzeti kao korisno, prinos povrća i voća, jedino što je voće suviše vodena-sto i bez slatkoće.

Po mišljenju nekih stručnjaka, uzrok tolikim oborinama treba tražiti u ispitivanju nuklearne energije u obliku bacanja a-

tomskih i hidrogenskih bombi, pa neki od tih stranih stručnjaka u svojim tvrdnjama idu tako daleko, pa kažu, »Kad bi se sve takove na svijetu gotove bombe bacile da eksplodiraju, sva bi se zemlja zastrla tako debelim slojem prašine, da bi na zemlji nastalo kroz 5.000 godina ledeno doba«. Tako govore stručnjaci.

Bilo kako bilo, mi samo znademo, da imamo česte kiše, koje su neugodne i mogu imati teške i nepopravljive posljedice.

MaBo

SJEDNICA SAVJETA STAMBENE ZAJEDNICE

Pred nekoliko dana održana je sjednica savjeta stambene zajednice, kojoj su prisustvovali predsjednici kućnih savjeta.

Savjet je raspravljao o nekim aktuelnim problemima iz područja društvenog upravljanja stambenim zgradama i izabrao predsjednika Savjeta i Mirovno vijeće. Za predsjednika je izabran Jovica Gvozdenović, za potpredsjednike Janko Šešok i kap. Anđelko Đerić, a za tajnika Stevo Barbulov. U Mirovno vijeće izabrani su Zlata Bogović, Mirko Šušmak i Mijo Rešetar.

Zaključeno je, da predsjednici kućnih savjeta podnesu do 25. VIII. o. g. izvještaje o potrebnim popravcima zgrada, kako bi se moglo pristupiti kolektivnom ugovaranju radova. Ma

Sport

HANIBAL BOŠNJAK OSVOJIO ZLATNU MEDALJU ODLIČNOG STRIJELCA

Od 5. do 10. kolovoza o. g. održano je u Zagrebu Republičko natjecanje u gađanju.

Poslije kotarskog i zonskog natjecanja, plasirao se na republičko natjecanje član Streljačke družine »Samobor« Hanibal Bošnjak. — On se nenadano i ispred poznatih državnih reprezentativaca plasirao u takmičenju na »Narodnoj meti«, sa 20 metaka, ležeći stav, na treće mjesto, s 167 krugova od 200 mogućih.

Pored zlatne medalje odličnog strijelca, dobio je i nagradu za treće mjesto »Pelikana« naliv-pero. Da bi se dobila zlatna medalja potrebno je osvojiti 160 krugova od 200 mogućih.

Samoborci u šali, priči i anegdota

SAMOBORSKA GLAZBA U ZATVORU RADI — ŠTROSMAJERA

O staroj samoborskoj glazbi imade veliki broj raznih »štikleca«. Danas donosimo dva prema zapisima braće Dr. Mikule i prof. Milana Reizera.

Kad se Štrosmajer vraćao sa znamenitoga Vatikanskoga koncila, gdje se onako sjajno bio ponio, naumili su i Samoborci da mu prirede svečani doček u Podsusedu. Dakako, svečanost se nije mogla ni zamisliti bez sudjelovanja samoborske muzike. No ondašnja vlast, kojoj je to bilo zazorno, dočula je, da se sprema posebni doček Vladiki pa je zabranila, da glazba ide u Podsused. Da se to spriječi, bili su postavljeni žandari na sv. nedjeljsku i doma-slovačku cestu, kako bi glazbenike vratili u Samobor.

No naši muzikaši nadmudriše zasjede. Sve jedan po jedan provukoše se kroz kukuruze na obližnjim poljima i po dogovoru sastadoše se kod Galica u Strmcu, a tamo ih je već čekao Bedenkov omnibus, koji ih je preveo u Podsused.

Vlast je radi toga kaznila glazbenike zatvorom, a to je prouzrokovalo veliko uzbuđenje u mjestu, pa da ne bi došlo do kakvih ispada i nemira, glazbenici su ubrzo bili pušteni iz zatvora.

NAŠI »MUZIKAŠI« NADMUDRIŠE KARLOVČANE

Na daleko je bila poznata stara samoborska glazba, koja je bila osnovana još g. 1807. Za vrijeme okupacije ovooga dijela Hrvatske po Francuzima, bilo je sjedište francuske vlasti u Karlovcu.

U čast maršala Marmonta prirediše Karlovčani g. 1809. posebnu svečanost s velikim plesom, pa pozvaše i naše »preštima-vane« glazbenike. Kako bi naši »muzikaši« što ljepše izgledali, obukoše ih Karlovčani u svečane francuske odore sa zlatnim naramenicama. Bio je to dosta velik trošak za Karlovac, no što se moglo!

Ali poslije svečanosti Karlovčani su se skanjivali platiti našima utanačenu svotu za sviranje. No ni naši »muzikaši« nijesu »z bikum kuruznicu jeli« pa se prihvatili lukavstva. Ranom zorom izgubiše se polagano i nečujno iz Karlovca u onim svojim svečanim uniformama. Sastadoše se tamo negdje na cesti koja vodi kroz Jasku u Samobor. Tu iz Samobora poručise u Karlovac, da im stoje na raspolaganju odnešene odore, ali očekuju pogođeni honorar. Taj je ubrzo stigao i »afera« je bila likvidirana.

Plasman Hanibala Bošnjaka predstavlja veliki uspjeh za Streljačku družinu »Samobor« i za njega samoga, pa mu srdačno čestitamo. M. Štengl

TENIS

Samoborski tenisači se marljivo spremaju za otvoreno prvenstvo Samobora, koje će se održavati od 24.—28. kolovoza. Dnevno se održavaju treninzi, a naročita je pažnja posvećena početnicima, na koje prenaša svoje iskustvo i znanje stečeno na trenerskom tečaju ing. Đurić.

Nedavno je u Zagrebu održan prijateljski susret između našega kluba i Fotokemike. U našoj momčadi su nastupili ing. Đurić te Ivica i Marijan Urli.

Naši su pobijedili u svim igrama. — U tom susretu je Ivica Urli pobijedio prvakinju Jugoslavije u tenisu ing. Mariju Crnadak.

RODENI :

Bučan Marija, kći Matije i Vesne, 7. VII. Čoso Nada, kći Gojka i Danice, 8. VII. Kunović Milivoj, sin Franje i Katice, 16. VII. Živoder Anđela, kći Janka i Drag., 16. VII. Stupa Josip, sin Josipa i Štefe, 17. VII. Modrić Vesna, kći Josipa i Marije, 19. VII. Vojvodić Dragutin, sin Dragutina i Francike, 19. VII.

Sokolović Franjo, sin Juraja i Ane, 20. VII. Lenard Anica, kći Antona i Rezike, 22. VII. Runtas Stjepan, sin Stjepana i Tažice, 23. VII. Fulir Anica, kći Alojza i Katice, 23. VII. Pirent Stjepan, sin Stjepana i Ane, 24. VII. Šoić Vlado, sin Stanka i Danice, 25. VII. Kirin Marijan, sin Franje i Tažice, 26. VII. Dračlin Terezija, kći Franje i Fanike, 27. Đutković Vlado, sin Stanka i Katice, 27. Ahlir Josip, sin Alojza i Agate, 28. VII. Vuković Antun, sin Antuna i Milice, 28. Huk Ivica, sin Ivana i Francike, 30. VII. Krušec Dubravko, sin Ignaca i Blaženke, 30. Leskovac Branko, sin Zlatka i Ivke, 31. VII. Fulir Barica, kći Đure i Barice, 1. VIII. Lastovčić Vladimir, sin Franje i Katice, 2. Kolečić Magda, kći Stjepana i Jane, 4. VIII. Bedran Stjepan, sin Tome i Drage, 4. VIII. Grabovec Blaženka, kći Stanka i Marije, 4. VIII. Skendrović Dragutin, sin Dragutina i Zore, 5. VIII. Bortas Josip, sin Josipa i Barice, 5. VIII.

UMRLI :

Jelić Bara, kućanica, stara 63 god., 25. VII. Fresl Milan, četkar, star 69 god., 31. VII. Bišćan Stanko, dijete, staro 2 god., 4. VIII. Hrčić Elizabeta, kuć., stara 77. god., 5. VIII. Muhelčić Antun, penz., star 66 g., 7. VIII. Jačević Bara, kuć., stara 65 god., 11. VIII. Vučurin Alojzija, kuć., 54 god., 13. VIII.

PRODAJEM KUĆU odmah useljivu sastojecu od 3 sobe i nusprostorija te jedno gradilište u površini od 308 čhv. na najljepšem mjestu u Samoboru. — Upitati kod Dragutina Plečka, Samobor, Perkoveva ulica 52.

PRODAJE SE DJETELINA miješana sa zobi 3/4 rali na rašću u Gizniku, vrlo povoljno. — Upitati Bišćan, Livadićeva 22.

DVA UČENIKA U PRIVREDI traži »Vratnik«, trgovačko poduzeće mješovitom robom, Samobor, Perkoveva ul. 13.

TVORNICA »CHROMOS« ZAGREB Radnička cesta 43., Pogon II. Samobor, raspisuje prvo pismo

JAVNO NADMETANJE za izvedbu slijedećih radova na svojoj stambenoj zgradi u Samoboru:

parketarski radovi
pečarski radovi
soboslikarsko-ličilački radovi
staklarski radovi
tapetarski radovi
Nadmetanje će se održati 29. VIII. o. g. u 10 sati u uređskim prostorijama tvornice »Chromos« Pogon II., Samobor.

Uvjeti nadmetanja i tehnička dokumentacija mogu se podići svakog dana od 8—12 sati u Pogonu II. tvornice »Chromos« u Samoboru.